

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	„Strategia rozwoju edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 – 2020”
nazwa gminy/powiatu	Miasto Bydgoszcz
dokładny adres	ul. Jezuicka 1, 85-102 Bydgoszcz
województwo	kujawsko - pomorskie
telefon	+48 52 58 58 913
adres strony internetowej	www.bydgoszcz.pl
faks	+ 48 52 58 58 623
adres e-mail	urząd@um.bydgoszcz.pl

2. Rodzaj(e) podjętych działań (zaznacz):

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne.....
.....

3. Przedmiot działalności

W Bydgoszczy została wprowadzona „Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 – 2020”. Jej kształt, sposoby realizacji założeń i metody monitorowania zostały określone przez przedstawicieli różnych środowisk, tzw. „lokalnych liderów”, w oparciu o metodę partycypacyjną.

Głównym celem wdrażania strategii jest zagwarantowanie młodym bydgoszczanom warunków do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim w sferze ekonomicznej, społecznej i kulturalnej oraz zaangażowanie jak największej liczby podmiotów w procesie edukacyjnym na wszystkich poziomach.

4. Opis działań

a) przyczyny:

Doceniając wielkie znaczenie edukacji wszystkich szczebli oraz dbając o jej rozwój na jak najwyższym poziomie, Miasto Bydgoszcz uznało za konieczne stworzenie nowego dokumentu, odpowiadającego oczekiwaniom i wyzwaniom współczesności oraz włączenie w proces jego tworzenia wszystkich środowisk edukacyjnych.

Bezpośrednią przyczyną opracowania „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 -2020” było zakończenie zadań wynikających z dokumentów przyjmowanych uchwałami Rady Miasta Bydgoszczy pn. „Cele kierunkowe polityki oświatowej Miasta Bydgoszczy”, na lata 1998-2002, 2003-2007 oraz 2008-2012, a także zmiana świadomości dotyczącej znaczenia edukacji w środowisku lokalnym oraz możliwości partycypowania różnych osób i instytucji w wyznaczaniu nowych kierunków rozwoju.

b) cele:

- wypracowaniu dokumentu obejmującego proces strategicznego planowania działań na rzecz edukacji,
- wykreowanie koncepcji rozwojowej na miarę wyzwań stojących przed Bydgoszczą,
- stworzenia dokumentu z udziałem przedstawicieli różnych środowisk i akceptowanego społecznie,
- stworzeniu jak najlepszych warunków do rozwoju młodych ludzi, podnoszeniu atrakcyjności kształcenia i powiązaniu edukacji z rynkiem pracy.

c) Inicjator:

Prezydenta Miasta Bydgoszczy Pan Rafał Bruski

d) Przebieg i organizacja działań

Prezydent Miasta Bydgoszczy Zarządzeniem Nr 79/2012 z dnia 30 stycznia 2012 r. zmienionym Zarządzeniem Nr 805/2012 z dnia 29 listopada 2012 r. powołał Panią Iwonę Waszkiewicz – Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Bydgoszczy na Koordynatora do spraw Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020. Podstawowym zadaniem Koordynatora było opracowanie przedmiotowej Strategii.

W tym celu powołana została grupa planowania strategicznego, w skład której weszli reprezentanci różnorodnych środowisk, związanych z procesem edukacji. Zespół strategiczny zyskał powszechne uznanie, z uwagi na swoją reprezentatywność, szeroki przekrój zawodowy uczestników, wysokie kompetencje, wiedzę i duże doświadczenie członków zespołu. W skład grupy wchodził przedstawiciele:

- Rady Miasta Bydgoszczy,
- Urzędu Marszałkowskiego i Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy,
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli,
- Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej,
- uczelni publicznych i niepublicznych,
- związków zawodowych,
- dyrektorów szkół i przedszkoli,
- nauczycieli i Rad Rodziców,
- Młodzieżowej Rady Miasta,
- Przedsiębiorców i organizacji pozarządowych,
- Instytucji Otoczenia Biznesu,
- Powiatowego Urzędu Pracy,
- Młodzieżowego Domu Kultury,
- Wydziału Edukacji oraz Wydziału Rozwoju i Strategii Miasta.

Podczas prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy wykorzystano stosowaną w krajach Unii Europejskiej Metodę Aktywnego Planowania Strategii (MAPS). Istotą Metody MAPS jest założenie, że informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje ale jest nieusystematyzowana i rozproszona w różnych instytucjach, organizacjach oraz umysłach lokalnych ekspertów. Dlatego do grupy planowania strategicznego zostali zaproszeni lokalni liderzy.

Praca grupy była zorganizowana w formie warsztatów. Prowadził je moderator, którego rola polegała głównie na kierowaniu dyskusją, porządkowaniu i strukturyzacji wypowiedzi. Warsztaty przeprowadzono w okresie: sierpień - październik 2012 r. – łącznie 50 godzin. Spośród ponad 40 osób zaproszonych do udziału w zespole, regularnie uczestniczyło w warsztatach 75% uczestników.

Warsztatowa praca zespołu prowadzona była na zasadzie "burzy mózgów", przy czym, zgodnie z Metodą MAPS, na każdym etapie prac przestrzegano podstawowej zasady

dochodzenia do formułowania wniosków drogą konsensusu. Stąd też w wypadku pojawiających się rozbieżności, musiała być zawarta zgoda – na taki, a nie inny zapis – przez wszystkich członków zespołu planującego. Podejmowanie decyzji na zasadzie konsensusu spowodowało, że wśród członków zespołu nie było „przegranych”, a liczne, ożywione dyskusje miały charakter czysto merytoryczny.

Wszystkie prace i spotkania grupy opracowującej strategię były jawne. Po zakończeniu każdego etapu planowania strategicznego, członkowie grupy konsultowali wypracowany materiał w swoim środowisku.

Podczas warsztatów planowania strategicznego dokonano analizy SWOT, tj. oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, a także zrealizowane zostały następujące etapy planowania strategicznego:

- analiza problemów,
- analiza celów,
- przegląd planowania strategii (mierniki),
- harmonogram działań.

Opracowana Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 -2020 została zaakceptowana przez Prezydenta Miasta, pana Rafała Bruskiego. W kolejnym kroku, dokument przesłano do zaopiniowania przez związki zawodowe i Forum Dyrektorów Szkół, a następnie Strategię skierowano pod obrady Rady Miasta Bydgoszczy. Dokument został przyjęty jednogłośnie.

Uchwałą Nr XXXVII/779/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 roku.

Obecnie trwa monitorowanie realizacji przyjętych celów przez grupę planowania i instytucje, które w ciągu roku zgłosiły chęć współpracy – organizacje pozarządowe, pozostałe uczelnie niepubliczne.

5. Uzyskane efekty

Po raz pierwszy w Bydgoszczy zastosowano model partycypacji obywatelskiej w procesie tworzenia założeń kierunków rozwoju edukacji z uwzględnieniem wszystkich poziomów nauczania. Grupa planowania strategicznego wyznaczyła podstawowy cel: Aktywne uczestnictwo mieszkańców Bydgoszczy w społeczeństwie obywatelskim, którego osiągnięcie w konsekwencji będzie prowadziło do:

- zahamowania spadku liczby mieszkańców Bydgoszczy,
- wzrostu poziomu przedsiębiorczości,
- wzrostu aktywności społecznej i obywatelskiej.

113 zaplanowanych działań zostało ujętych w czterech podstawowych obszarach/ celach częściowych:

- Dostosowanie edukacji wszystkich szczebli do potrzeb gospodarki i rynku pracy,

- Wzrost efektywności kształcenia i wychowania oraz wysoki poziom umiejętności kluczowych we wszystkich typach szkół,
- Bydgoszcz atrakcyjna dla młodych ludzi,
- Sprawne i efektywne zarządzanie oświatą

Poczucie współodpowiedzialności za realizację założeń strategicznych zaowocowało dalszym zaangażowaniem przedstawicieli grupy planowania strategicznego w kolejne prace i przyjęcie funkcji koordynatorów poszczególnych działań.

Zgodnie z założeniami przyjęto zasadę „śnieżnej kuli” i są zaangażowani kolejni partnerzy, zarówno w chwili wdrażania określonych zadań, jak i monitorowania. Partycypacja obywatelska uwzględniająca udział także odbiorców działań edukacyjnych czyli młodzieży oraz rodziców i reprezentowanych przez nich dzieci pozwoliła na wprowadzenie do dokumentu strategicznego zapisów uwzględniających potrzeby właśnie tych grup. Współuczestnictwo w procesie decyzyjnym i wdrożeniowym gwarantuje decentralizację realizację zadań publicznych. Warto zwrócić uwagę, że w ramach wprowadzania założeń Strategii są przygotowywane programy w oparciu o konsultacje społeczne. Przykład mogą stanowić ogólno miejskie programy przygotowane przez koordynatorów działań wraz z zaproszonymi partnerami, np.: „Klub kreatorów innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych - Inspiracje” (koordynator: Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3), „Na ścieżkach zdrowia...” (koordynator Szkoła Podstawowa nr 38), „Laboratorium demokracji” (koordynator Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy”. W ramach Strategii został powołany Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli oraz utworzono młodzieżowe radio: OMG Radio (Oryginalne Młodzieżowe Granie). Są również organizowane staże i praktyki w Bydgoskim Parku Przemysłowo Technologicznym oraz powstają wspólne inicjatywy planowania rozwoju młodych ludzi. Przykład może stanowić współpraca Uniwersytetu Technologiczno - Przyrodniczego i Zespołu Szkół nr 12 w zakresie kształcenia w zawodzie energetyk.

Należy zwrócić również uwagę, że efektem przygotowania i wprowadzenia w życie założeń Strategii jest zwiększanie nakładów na edukację.

Obecnie trwają konsultacje społeczne w środowisku uczniowskim i studenckim w zakresie utworzenia Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju.

Wszystkie działania, które były podejmowane przez władze Miasta, instytucje i osoby koordynujące poszczególne zadania stanowią dowód, iż cel jakim było opracowanie i wprowadzenie w życie „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” został osiągnięty.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

W ramach przygotowania założeń „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 - 2020 ” grupa planowania strategicznego spotykała się na warsztatach trwających łącznie 50 godzin. Wszystkie prace członków zespołu związane z tworzeniem dokumentu

były wykonywane społecznie. Wynagrodzenie otrzymał jedynie moderator w wysokości 14.760 zł. Przeznaczono również 5000 zł na organizację spotkań.

W roku 2013 w budżecie miasta zostały zagwarantowane środki na realizację zadań wynikających ze Strategii w wysokości 3.200.000 zł (Uchwała Nr XXXVII/780/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu ponadstandardowych działań edukacyjnych finansowanych z rezerwy celowej budżetu Miasta Bydgoszczy w roku 2013, zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 – 2020”), które są rozdysponowane pomiędzy koordynatorów poszczególnych działań. Finansowanie uzyskały następujące działania:

- Wspieranie inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych szkół poprzez Bydgoski Grant Oświatowy – 500.000 zł
- Rozbudowanie i wdrożenie miejskiego programu wspierania ucznia zdolnego (w tym miejski fundusz stypendiów i nagród dla uczniów i ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach) – 518.100 zł
- Dostosowanie ofert kształcenia szkół i uczelni do potrzeb rynku pracy- 50.000 zł
- Stworzenie i realizacja programu edukacji regionalnej, patriotycznej, krajoznawcza i turystyki dla szkół i placówek oświatowo- wychowawczych- 50.000 zł
- Realizacja programu pozalekcyjnych zajęć sportowych; Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym; Aktywny udział szkół w międzyszkolnej rywalizacji sportowej- 500.000 zł
- Rozbudowa i wdrożenie projektu aktywizującego samorządy uczniowskie i akademickie „Laboratorium demokracji”- 50.000 zł
- Realizacja programu wyposażenia i modernizacji gabinetów, świetlic, bibliotek, placów zabaw w szkołach; Zakup i wykorzystanie pomocy dydaktycznych i naukowych dla rozwoju innowacyjności- 1.531.900 zł

Na rok 2014 zaplanowano wydatki w kwocie 3.300.000 zł. (Uchwała Nr XLIX/1082/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu ponadstandardowych działań edukacyjnych finansowanych z rezerwy celowej budżetu Miasta Bydgoszczy w roku 2014, zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 – 2020”). Wśród nowych zadań dofinansowanych znajdują się

- Zwiększenie dostępności doradców zawodowych dla uczniów, rodziców i nauczycieli; Stworzenie i funkcjonowanie szkolnych biur karier współpracujących z instytucjami rynku pracy- 50.000 zł;
- Profilaktyka wad postawy dzieci i młodzieży; Aktywne uczestnictwo szkół, placówek w programach prozdrowotnych – 50.000 zł
- Klub kreatorów innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych- 25.000 zł
- Systematyczne diagnozowanie efektów kształcenia i wychowania – 25.000 zł.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

W trakcie prac grupy planowania strategicznego została przyjęta zasada, że bez względu na zajmowane stanowisko wszyscy są sobie równi. Przyjazna atmosfera i jasno postawiony cel służyły współpracy. Dokument strategiczny spotkał się z powszechną akceptacją i uznaniem społecznym, a także środowiska władz miejskich i mediów.

Trudnością z pewnością było wygospodarowanie czasu na udział w warsztatach oraz na koordynowanie i monitorowanie Strategii.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

- przystępując do tworzenia strategii rozwoju edukacji należy zaprosić do współpracy jak najwięcej osób i podmiotów związanych z edukacją,
- jasno postawiony cel i poczucie równości sprzyjają twórczemu określaniu problemów i sposobów ich rozwiązywania,
- niezbędna jest obecność i determinacja koordynatora,
- na etapie planowania należy wprowadzić zasadę, iż każdy zgłaszany pomysł jest dobry,
- warto zaprosić moderatora spoza środowiska, który nie będzie zaangażowany emocjonalnie,
- prace nad koncepcją dokumentu powinny być rozciągnięte w czasie, tak aby każdy uczestnik miał możliwość zweryfikowania danych i zastanowienia się nad zgłaszanymi propozycjami (6 miesięcy),
- należy zagwarantować różne formy komunikacji, także poprzez Internet,
- przygotowany dokument powinien być ujęty w przystępnej i atrakcyjnej formie dla mieszkańców miasta i udostępniona.